

Γλωσσάρι όρων - Δευτερεύουσες ομάδες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ- ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Δευτερεύουσες ή δευτερογενείς ομάδες: είναι μεγαλύτερες από τις πρωταρχικές, το άτομο πηγαίνει σε αυτές, εντάσσεται με τη θέληση του, επηρεάζουν την προσωπικότητά του. Τέτοιες ομάδες είναι ο σύλλογος, η ομάδα εργασίας, το σχολείο, η ομάδα εθελοντών κτλ. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται, αν στις πρωταρχικές ομάδες ζεις, στις δευτερεύουσες ομάδες πηγαίνεις. Στις δευτερεύουσες ομάδες οι διαπροσωπικές σχέσεις και οι αλληλεπιδράσεις είναι λίγες. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα σε έναν εξωραϊστικό σύλλογο, στην ομάδα καταναλωτών κτλ. Οι δευτερεύουσες ομάδες είναι προσανατολισμένες σε στόχους. Έχουν οργάνωση, ιεραρχία, αρμοδιότητες και κανόνες.

Διάκριση ομάδων με βάση τον τύπο:

-Άτυπες ομάδες: είναι αυτές που δεν έχουν τυπική οργάνωση. Δεν λειτουργούν με βάση τυπικούς κανόνες, ούτε έχουν ιεραρχία και τυπική ηγεσία. Άτυπες ομάδες είναι η οικογένεια, η ομάδα φιλίας, η ομάδα ενδιαφερόντων, η ομάδα συμφερόντων, μια ομάδα μουσικής, μια αθλητική ομάδα της γειτονιάς χωρίς καταστατικό, μια ομάδα καταναλωτών, μια παρέα διασκέδασης κτλ. Οι άτυπες ομάδες συνήθως προκύπτουν αυθόρμητα, γιατί υπάρχουν κοινές απόψεις και κοινά ενδιαφέροντα.

-Τυπικές ομάδες: είναι αυτές που ιδρύονται και λειτουργούν με βάση κάποιον **τύπο-έγγραφο** (π.χ. με νόμο, καταστατικό, κανονισμό). Ο τύπος καθορίζει τον σκοπό και τους στόχους της ομάδας, τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας, τον τρόπο εισδοχής των μελών, τις σχέσεις μεταξύ τους, τις σχέσεις της ομάδας με άλλες ομάδες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών κτλ. Τα μέλη της ομάδας εκλέγουν αντιπροσώπους για να διοικούν την ομάδα (π.χ. επιτροπή, διοικητικό συμβούλιο). Οι αντιπρόσωποι ενεργούν σύμφωνα με τους κανόνες και τη διαδικασία που προβλέπει ο τύπος (π.χ. το καταστατικό). Τυπικές ομάδες είναι το σχολείο, οι μαθητικές κοινότητες, τα σωματεία, τα ιδρύματα, οι επαγγελματικές και επιστημονικές ενώσεις, τα συνδικάτα, τα πολιτικά κόμματα, η βουλή, κτλ.).

Τυπικές ομάδες- Διάκριση:

-Ανοικτές: είναι οι ομάδες που δέχονται οποιονδήποτε χωρίς προϋποθέσεις. Καθένας μπορεί να συμμετέχει ελεύθερα, εφόσον συμφωνεί με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις τους. Δεν εφαρμόζουν διαδικασίες επιλογής, ούτε ελέγχουν την πρόσβαση στις υψηλές θέσεις (π.χ. κοινωνικά κινήματα, καταναλωτές).

-Κλειστές: είναι οι ομάδες που θέτουν αυστηρές προϋποθέσεις για την εισδοχή νέων μελών (π.χ. αδελφότητες, κλειστές λέσχες).

-Ανοικτές με προϋποθέσεις: είναι αυτές που δέχονται νέα μέλη, μόνον εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις (π.χ. επαγγελματικό σωματείο, αθλητική ομάδα, πανεπιστήμιο). Οι περισσότερες ομάδες στις σύγχρονες κοινωνίες είναι αυτής της κατηγορίας.

*** **

Δείκτης Νοημοσύνης (IQ, Intelligence Quotient): ο αριθμός που εκφράζει την αναλογία ανάμεσα στην ευφυΐα κάποιου, όπως αυτή μπορεί να ελεγχθεί με βάση την επίδοσή του σε μια σειρά ειδικών τεστ (τεστ νοημοσύνης) και τη βιολογική του ηλικία.

Δείκτης Συναισθηματικής Νοημοσύνης (EQ, Emotional Intelligence): η συναισθηματική νοημοσύνη σχετίζεται με τις εξής ικανότητες: τη γνώση και τον έλεγχο των συναισθημάτων μας, την αναγνώριση των συναισθημάτων του άλλου, τον χειρισμό των ανθρώπινων σχέσεων. Επομένως, το σχολείο οφείλει να φροντίσει και για την ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης.

Ευφυΐες: δεν υπάρχει μία αλλά **πολλές ευφυΐες**, όπως η λογική ή μαθηματική, η ευφυΐα του χώρου, η γλωσσική, η μουσική, η σωματική, η διαπροσωπική, η ενδοσκοπική, η ευφυΐα της φύσης (ικανότητα να κατανοείς τον φυσικό κόσμο), η υπαρξιακή ευφυΐα (ικανότητα να

στοχάζεσαι το ανθρώπινο πεπρωμένο). Βεβαίως, ουδείς μπορεί να είναι ευφυής σε όλα. Καθένας διαθέτει μερικές μορφές ευφυΐας και τις κινητοποιεί ανάλογα με την κοινωνία που ζει και την προσωπική του ιστορία. Είναι πιθανόν κάποιος να έχει σε μεγάλο βαθμό μία μορφή ευφυΐας (π.χ. λογική) και να υστερεί σε μία άλλη (π.χ. σωματική). Επίσης, είναι πιθανόν να υπάρξει οποιοσδήποτε συνδυασμός των μορφών ευφυΐας. Το σχολείο οφείλει να μεριμνά για την ανάπτυξη όλων των μορφών ευφυΐας.

Ομάδες ενδιαφέροντος: υπάρχουν πολλές και διαφορετικές ομάδες ενδιαφέροντος. Κάθε μία ενδιαφέρεται για ορισμένο θέμα και απευθύνεται σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού. Συνήθως, πρόκειται για ομάδες προσφοράς κοινωνικών, μορφωτικών, πολιτιστικών κτλ. υπηρεσιών. Κάποιες προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες, κάποιες παίρνουν συμβολική αμοιβή και κάποιες αμείβονται για τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Υπάρχει ποικιλία ομάδων ειδικού ενδιαφέροντος, όπως σύλλογοι, ενώσεις, όμιλοι, λέσχες, που ασχολούνται με πολιτιστικά, μουσική, φιλοσοφία, ρητορική, ρομποτική, ποίηση, σκάκι, φωτογραφία, αστρονομία κτλ.

Παρέες συνομηλίκων: από την παιδική ηλικία αρχίζουν οι παρέες συνομηλίκων. Αργότερα στο σχολείο οι παρέες διευρύνονται. Η ίδια κοινωνική θέση (μαθητές), το ίδιο περιβάλλον (σχολείο), οι ίδιες αγνίες, οι ίδιες προσδοκίες και επιδιώξεις κτλ. ευνοούν την ανάπτυξη σε παρέες, φίλιες και ομάδες ποικίλων ενδιαφερόντων.

Σχολείο: είναι σημαντικός φορέας κοινωνικοποίησης και μάθησης. Κάθε άτομο βρίσκεται στο σχολείο για δεκατέσσερα χρόνια, χρόνος αρκετά μεγάλος ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του σχολείου που είναι η εκμάθηση αρχών και αξιών της κοινωνίας, η διαμόρφωση μιας κοινωνικής προσωπικότητας, ώστε να υπάρξει ομαλή ένταξη του νέου ατόμου στην κοινωνία. Ταυτοχρόνως στόχος του σχολείου είναι η μεταβίβαση γνώσεων, στάσεων και εμπειριών χρήσιμων για την ανάπτυξη του νέου ατόμου.

Συναισθήματα: η δύναμη των συναισθημάτων είναι μεγάλη. Μερικές φορές ξεπερνάει και τη δύναμη των ενστίκτων. Παράδειγμα, η αγάπη της μάνας για το παιδί (συναίσθημα) οδηγεί στην αυτοθυσία (ένστικτο επιβίωσης). Τα συναισθήματα εξηγούν πολλά φαινόμενα βίας των μαθητών. Τα έντονα αρνητικά συναισθήματα οδηγούν κάποιους μαθητές σε πράξεις βίας που αδυνατούν να εξηγηθούν με τη λογική (π.χ. bullying, συμμορίες δρόμων).

Φιλία: είναι μία εθελούσια, ειλικρινής και μακροχρόνια σχέση μεταξύ ατόμων που δεν έχουν κάποια συγγένεια, η οποία εμπεριέχει την αμοιβαία συμπάθεια και υποστήριξη. Είναι ένας καθοριστικός παράγοντας για την ευτυχία, ίσως πιο σημαντικός από άλλες κοινωνικές σχέσεις. Ο δεσμός φιλίας μπορεί να είναι ισχυρός όσο και η συγγένεια ή ακόμη ισχυρότερος.

Φιλία αληθινή: δεν στηρίζεται στην αμοιβαία βοήθεια ή στο αμοιβαίο όφελος, αλλά στο πώς αισθάνεται ο ένας για τον άλλον. Η φιλία κρίνεται από τη διάθεση προσφοράς και όχι από την αναμονή ανταπόδοσης. Βεβαίως, αν η προσφορά είναι μακροχρόνια μονομερής, δεν δείχνει σχέση φιλίας αλλά καιροσκοπισμό ή και εκμετάλλευση. Ίσως, γι' αυτό κριτήριο της φιλίας είναι η διάθεση αμοιβαιότητας, χωρίς να εμφιλοχωρούν «απαιτήσεις» αμοιβαιότητας και ίσης ανταπόδοσης. Άλλωστε, ο φίλος δεν θα σκεφθεί ποτέ να εκμεταλλευτεί τον φίλο του.

Φιλίας- λέσχες: λέσχες φιλίας λειτουργούν σε επίπεδο συνοικίας για να προσφέρουν υπηρεσίες σε άτομα τρίτης ηλικίας. Είναι χώροι, όπου οι ηλικιωμένοι μπορούν να αναζητήσουν ανθρώπινη φροντίδα, επαφή με συνομηλικούς, ενημέρωση, ψυχαγωγία. Υπάρχουν διάφορα προγράμματα, όπως δημιουργική απασχόληση, επισκέψεις σε μουσεία και πολιτιστικούς χώρους, ημερήσιες εκδρομές και περιπάτοι.

Φιλία- κοινοβουλευτικές ομάδες: τέτοιες ομάδες έχουν όλα τα κοινοβούλια. Συγκροτούνται με απόφαση του προέδρου της βουλής και μετέχουν βουλευτές από όλα τα κόμματα της βουλής. Η ελληνική βουλή έχει ογδόντα ομάδες φιλίας και έχουν ως αντικείμενο την ενίσχυση της κοινοβουλευτικής διπλωματίας σε διεθνές επίπεδο και την προβολή και προώθηση των θέσεων της χώρας σε εθνικά και διεθνή θέματα.